

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Σύνδεση των “ενεργειακών νησιών” της ΕΕ: ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, αλληλεγγύη και αειφορία στην εσωτερική ενεργειακή αγορά της ΕΕ» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της Κυπριακής Προεδρίας)

(2013/C 44/02)

Εισηγητής: **ο κ. COULON**

Στις 18 Ιουλίου 2012 και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κυπριακή Προεδρία της ΕΕ αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα:

«Σύνδεση των “ενεργειακών νησιών” της ΕΕ: ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, αλληλεγγύη και αειφορία στην εσωτερική ενεργειακή αγορά της ΕΕ» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της Κυπριακής Προεδρίας)

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 26 Νοεμβρίου 2012.

Κατά την 485η σύνοδο ολομέλειας, στις 12 και 13 Δεκεμβρίου (συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 159 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 13 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Για τις χώρες και τις περιφέρειες της Ευρώπης, η «ενεργειακή απομόνωση» με την ευρύτερη έννοια του όρου, αποτελεί μειονέκτημα οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό διότι η εξάρτηση από μορφές ενέργειας από ορυκτές πηγές είναι συχνά πολύ έντονη. Συνεπώς, ευνοεί σημαντικές διαφορές στις τιμές, που στη συνέχεια προκαλούν ανισότητες όσον αφορά την αλληλεγγύη και την ομοιογενή ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιφερειών.

1.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τον στόχο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Φεβρουαρίου 2011 όσον αφορά την εξάλειψη του φαινομένου της ενεργειακής απομόνωσης. Για τον σκοπό αυτό, στηρίζει συγκεκριμένα τις πρωτοβουλίες ενίσχυσης, βάσει αξόνων προτεραιότητας, των ενεργειακών διασυνδέσεων μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διασύνδεση των ενεργειακών νησιών με τα δίκτυα τρίτων χωρών μπορεί να αποτελεί προτεραιότητα όταν η επιλογή αυτή είναι η πιο πρόσφορη για τη διασφάλιση και τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού τους.

1.3 Τα κράτη μέλη που θίγονται από την ενεργειακή απομόνωση δεν βρίσκονται όλα στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την παραγωγή ή τις δυνατότητες εισαγωγής ενέργειας. Εκτός από την ανάπτυξη διασυνδέσεων – η οποία αποτελεί ανάγκη για το σύνολο των ενεργειακών νησιών αλλά και για άλλα κράτη μέλη της ΕΕ – οι λύσεις που προέρχονται από τις τοπικές πηγές ενέργειας πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με την περίπτωση.

1.4 Όσον αφορά ειδικότερα τα κράτη της Βαλτικής και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η ΕΟΚΕ ζητεί την εξάλειψη των διαφορών ερμηνείας των αρχών που διέπουν την ενεργειακή αγορά και τον ενεργειακό εφοδιασμό μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας, καθώς και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, μία από τις οποίες μπορεί να είναι μια νέα συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με ιδιαίτερη έμφαση στην ενέργεια [βλ. ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2012 σχετικά με την Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας, 12562/2011 – 2012/2050(INI)].

1.5 Όσον αφορά την Ενεργειακή κοινότητα της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η ΕΟΚΕ ζητεί να αναπτυχθεί μια πτυχή διαβούλευσης και ολοκλήρωσης προς τα έξω, καθώς και μια νέα διάσταση όσον αφορά τη «δράση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών».

1.6 Ορισμένα νησιωτικά κράτη μέλη ή περιφέρειες βρίσκονται προφανώς σε ιδιαίτερη κατάσταση. Λόγω της γεωστρατηγικής της θέσης, η Κυπριακή Δημοκρατία θα μπορούσε να αναδειχθεί σε πραγματικό ενεργειακό κόμβο, τόσο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όσο και για τις ροές φυσικού αερίου. Σε γενικές γραμμές, πρέπει να αναπτυχθεί στα νησιά η ενδογενής παραγωγή ενέργειας. Από την άποψη αυτή, μπορούν να αποτελέσουν εξαιρετικές κλίκες δοκιμών (test-beds), για την απόδειξη και την επικύρωση νέων ενεργειακών τεχνολογιών. Κατά τη χορήγηση κοινοτικής χρηματοδότησης σε δραστηριότητες υπέρ της ανάπτυξης και της επίδειξης, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν κριτήρια αξιολόγησης που να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες τους. Η συλλογική αυτή προσπάθεια θα μπορούσε να συμβάλλει στη διόρθωση των μειονεκτημάτων τους όσον αφορά την ενέργεια δεδομένου ότι είναι ανεπαρκώς συνδεδεμένα με την υπόλοιπη Ευρώπη.

1.7 Η ΕΟΚΕ συνιστά να ενθαρρυνθεί παράλληλα η ενίσχυση των διασυνδέσεων, η ανάπτυξη των ενδογενών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η ανάπτυξη μέτρων ενεργειακής απόδοσης και η βελτιστοποίηση της ενεργειακής ζήτησης. Τα κριτήρια αξιολόγησης που εφαρμόζονται στα προγράμματα της ΕΕ σε αυτούς τους τομείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον στόχο της μείωσης της ενεργειακής απομόνωσης, ιδίως κατά την επιλογή των έργων ενεργειακής υποδομής κοινού ενδιαφέροντος.

1.8 Σε κάθε περίπτωση, εάν η ΕΕ –από κοινού με τα κράτη μέλη, τη βιομηχανία και την κοινωνία των πολιτών των ενδιαφερόμενων περιοχών– δεν αναλάβει σύντομα πρωτοβουλίες για τη σταδιακή εξάλειψη της ενεργειακής απομόνωσης, θα είναι πολύ πιο δύσκολο να επιτευχθούν εξ ολοκλήρου οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και να αξιοποιηθούν πλήρως οι ήδη δρομολογημένες κοινές προσπάθειες υπέρ της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, στο πλαίσιο αυτό, η ενεργειακή πενία δεν μπορεί πλέον να θεωρείται αμιγώς εθνικό ή τοπικό πρόβλημα που αφορά μόνο την κοινωνική πολιτική. Δεδομένου ότι ορισμένες από τις σημαντικότερες αιτίες την εν λόγω πενίας υπερβαίνουν το εθνικό πλαίσιο, η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η ενεργειακή πολιτική της ΕΕ θα ασχοληθεί με τις μεγάλες ανισορροπίες που συντελούν στο φαινόμενο αυτό. Τα συγκεκριμένα πολιτικά μέτρα πρέπει πλέον να αξιολογούνται με βάση τον επιδιωκόμενο αντίκτυπο στους παράγοντες που μπορούν να αυξήσουν ή να μειώσουν την ενεργειακή πενία.

1.10 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ύπαρξη ενεργειακών νησιών έχει κόστος για το κοινωνικό σύνολο. Το κόστος αυτό πρέπει να αξιολογηθεί και οι λύσεις για τον περιορισμό του πρέπει να εντάσσονται σε μια συνολική προσέγγιση: θα πρέπει να ολοκληρωθεί η ευρωπαϊκή πολιτική ενέργειας και να αποκτήσει μέσα δράσης ανάλογα τόσο με τον βαθμό αλληλεξάρτησης των κρατών μελών όσο και με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Για να κατανοήσουμε τον πλήρη αντίκτυπο αυτού του φαινομένου, η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να καταρτίσει εμπειρισιακή μελέτη για το «κόστος της μη Ευρώπης στον τομέα της ενέργειας» που προκαλείται από την ύπαρξη «ενεργειακών νησιών».

1.11 Η ΕΟΚΕ ζητεί μια διαφανή, πλήρη και ακριβή αξιολόγηση του κόστους –περιλαμβανομένου του εξωτερικού– των ορυκτών καυσίμων και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων δαπανών που σχετίζονται με την ενίσχυση του δικτύου, την εφεδρική ικανότητα και την απαραίτητη στήριξη των πράσινων τεχνολογιών. Η αξιολόγηση αυτή είναι απαραίτητη για να καθοδηγήσει καλύτερα τις επενδυτικές και τις πολιτικές επιλογές, ιδίως στην προοπτική μιας ισχυρής ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ορισμένα ενεργειακά νησιά ενόψει της εξαγωγής τους προς τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε τρίτες χώρες.

2. Εισαγωγή: πολλαπλή απομόνωση για λόγους γεωγραφικούς και πολιτικούς

2.1 Η αίτηση της Κυπριακής Προεδρίας αποδεικνύει για μια ακόμη φορά την ανάγκη να οργανωθεί η ενεργειακή πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να δημιουργηθεί μια «Ευρωπαϊκή Ένωση Ενέργειας», όπως έχει προτείνει η ΕΟΚΕ ⁽¹⁾. Τούτο προϋποθέτει μια ενισχυμένη εδαφική αλληλεγγύη και ομοιογενή αντίληψη της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών περιφερειών. Ο στόχος της καλύτερης σύνδεσης των «ενεργειακών νησιών» της ΕΕ συνάδει με τους συγκεκριμένους προσανατολισμούς για τη βελτίωση της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, όπως είχε ζητήσει άλλωστε και η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της με θέμα «Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη δημιουργία μιας μελλοντικής Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ενέργειας» ⁽²⁾ τον Ιανουάριο του 2012.

2.2 Στο πλαίσιο της αίτησης διαβούλευσης της Κυπριακής Προεδρίας και των συζητήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (βλ. ιδίως το σημείο 5 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2011, EUCO 2/1/11 REV 1), ο όρος «ενεργειακή απομόνωση» ή «ενεργειακή νήσος» παραπέμπει, στην παρούσα γνωμοδότηση, σε περιοχή που διαθέτει ελάχιστους ή καθόλου ενδογενείς ενεργειακούς πόρους, είναι ανεπαρκώς συνδεδεμένη με το δίκτυο μεταφοράς ενέργειας, και, συνεπώς, εξαρτάται από εξωτερικές πηγές ή εξωτερικούς προμηθευτές ενέργειας. Η ποικιλομορφία των ενεργειακών ισοζυγίων των κρατών μελών αφήνει να διαφανούν οι μεγάλες διαχωριστικές γραμμές μεταξύ τους. Η έννοια της «ενεργειακής νήσου» έχει επομένως τόσο τεχνική όσο και γεωπολιτική διάσταση (εξάρτηση από έναν μόνο προμηθευτή).

2.3 Ορισμένα από τα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι η έλλειψη διασυνδέσεων, η εξάρτηση από μία μόνο πηγή και/ή έναν προμηθευτή ενέργειας, η γεωγραφική απόσταση από τους τόπους παραγωγής ή τους άξονες μεταφοράς ενέργειας, το κόστος των επενδύσεων σε σχέση με το μέγεθος της αγοράς, η δυσκολία τροποποίησης των ισχυρών τάσεων των εθνικών ενεργειακών πολιτικών και οι γεωγραφικές/κλιματικές ιδιαιτερότητες.

2.4 Με βάση τον ορισμό της Eurostat, η Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνει εκατοντάδες ενεργειακά νησιά, διαφορετικού μεγέθους και καθεστώτος. Εκτός από τέσσερα κράτη μέλη, την Κύπρο, τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, τη Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο, περισσότερα από 286 νησιά στην Ευρώπη αριθμούν πάνω από 10 εκατομμύρια κατοίκους: νησιά στη Βόρεια Θάλασσα και τη Βαλτική, στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες τριών κρατών μελών (Κανάριοι Νήσοι της Ισπανίας, Μαδέρα και Αζόρες της Πορτογαλίας, Ρεϊνιόν, Μαγιότ, Γουιάνα, Μαρτινίκα, Γουαδελούπη και Saint-Martin της Γαλλίας). Τα διάφορα νησιά που συνδέονται με τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιφερειών, δεν εξετάζονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

2.5 Υπάρχει μια άλλη μορφή «ενεργειακής απομόνωσης» που συνδέεται ουσιαστικά με την ιστορία του 20ού αιώνα. Η Ιβηρική Χερσόνησος αποτελεί ακόμη μια ενεργειακή νήσο, δεδομένου ότι τα καθεστώτα του Φράνκο και του Σαλαζάρ έδιναν προτεραιότητα στην ενεργειακή αυτάρκεια όσον αφορά τις περισσότερες πολιτικές δικτύου: μεταφορές, ιδίως σιδηροδρομικές, και ηλεκτρική ενέργεια με ελάχιστες συνδέσεις προς το εξωτερικό, κυρίως με την υπόλοιπη ευρωπαϊκή ήπειρο διαμέσου της Γαλλίας. Αυτή η κατάσταση δεν έχει βελτιωθεί τα τελευταία είκοσι χρόνια, λόγω της τοπικής αντίθεσης στα διάφορα σχέδια δημιουργίας δικτύων μέσω των Πυρηνικών. Το πρόβλημα αναμένεται να επιλυθεί και μια νέα ηλεκτρική σύνδεση συνεχούς ρεύματος θα επιτρέψει σύντομα περισσότερες συναλλαγές με τη νοτιο-δυτική Μεσόγειο. Ωστόσο, πέρα από την ενίσχυση της ηλεκτρικής διασύνδεσης μεταξύ Γαλλίας και Ισπανίας (όπου το 2014, η ικανότητα διαμετακόμισης θα αυξηθεί από 1 400 σε 2 800 MW), θα πρέπει ενδεχομένως να προβλεφθούν κατά τα

⁽¹⁾ EE C 68 της 6.3.2012, σ. 15-20.

⁽²⁾ Αυτόθι

επόμενα έτη και άλλοι άξονες ανταλλαγής ενέργειας μεταξύ της βιηρικής χερσονήσου και της υπόλοιπης Ευρώπης. Πρέπει να στηριχθεί ο στόχος να επιτευχθεί ικανότητα ανταλλαγής μεγέδους 4 000 MW έως το 2020, μέσω μιας νέας ηλεκτρικής διασύνδεσης κατά μήκος της όχθης του Ατλαντικού. Το έργο θα πρέπει να συμπεριληφθεί στον κατάλογο των έργων κοινού ενδιαφέροντος που θα αποφασιστεί στο πλαίσιο του κανονισμού για τους προσαυτολισμούς όσον αφορά το διευρωπαϊκό δίκτυο υποδομών.

2.6 Οι χώρες της Βαλτικής (Λιθουανία, Λεττονία, Εσθονία) εξακολουθούν να αποτελούν «ενεργειακά νησιά», εφόσον τα δίκτυά τους είναι στραμμένα προς τον παλιό τους «αποκλειστικό» εταίρο, τη Ρωσία (και σε μικρότερη κλίμακα την Λευκορωσία). Συνεπώς, πρόκειται για προτεραιότητα της ευρωπαϊκής ενεργειακής ολοκλήρωσης. Πράγματι, είναι παράδοξο το γεγονός ότι τα τρία κράτη της Βαλτικής αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής ένωσης χωρίς ωστόσο να ωφελούνται μέχρι σήμερα από τα πλεονεκτήματα της ενδοευρωπαϊκής ενεργειακής ολοκλήρωσης και αλληλεγγύης. Πώς μπορούμε να δεχτούμε ότι τα κράτη αυτά εξαρτώνται από τρίτη χώρα η οποία είναι πλέον μέλος του ΠΟΕ αλλά δεν πληροί τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές για την πρόσβαση στα δίκτυα, δεν έχει προσχωρήσει στη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη και δεν ευνοεί την ενίσχυση των διασυνδέσεων με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ); Όσον αφορά ειδικότερα τα κράτη της Βαλτικής και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η ΕΟΚΕ ζητεί τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ της ενεργειακής αγοράς της ΕΕ και της Ρωσίας καθώς και τη σύναψη νέας φιλόδοξης και σφαιρικής συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας που να περιλαμβάνει και ειδικό κεφάλαιο για την ενεργειακή συνεργασία [βλ. ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2012 σχετικά με την Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας, 12562/2011 – 2012/2050(INI)].

2.7 Η Νοτιοανατολική Ευρώπη (Βαλκανική χερσόνησος) συνιστά περιοχή διαμετακόμισης και η πρόοδος που έχουν σημειώσει ορισμένα κράτη ενόψει της προσχώρησής τους στην ΕΕ (Κροατία αλλά και Σερβία, Μαυροβούνιο, ΠΓΔΜ...) καθιστά αναγκαία και μια εξέλιξη σε σχέση με τις γειτονικές τους χώρες, κράτη μέλη της ΕΕ (Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Σλοβενία, Αυστρία και, σύντομα, Κροατία). Η δημιουργία μιας ενεργειακής κοινότητας σε αυτήν την περιοχή σχετίζεται με τη συνειδητοποίηση του προβλήματος και πρέπει να ενθαρρυνθεί και να εμπλουτιστεί, ιδίως μέσω της αποτελεσματικής και διαφανούς διαβούλευσης με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της περιοχής όσον αφορά την ενεργειακή στρατηγική.

2.8 Σε γενικές γραμμές, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ βρίσκονται σε κατάσταση πολύ στενής αλληλεξάρτησης. Ορισμένα από αυτά, αν και δεν αποτελούν με την αυστηρή έννοια «ενεργειακές νήσους», εξαρτώνται σε εξαιρετικό βαθμό από τα γειτονικά κράτη, κυρίως στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, ειδικότερα η Ουγγαρία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να ακολουθηθεί πλέον μια κοινή ενεργειακή πολιτική που να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται να πραγματοποιηθεί μια συνολική εξέταση της Ένωσης για μια καλύτερη ενδοκοινωνική αλληλεγγύη. Η εν λόγω πτυχή αναφέρεται εξάλλου στο άρθρο 194 της ΣΛΕΕ.

3. Η ενεργειακή απομόνωση ζημιώνει την οικονομική απόδοση της Ευρώπης και αποτελεί τροχοπέδη για την κοινωνική διάσταση

3.1 Αν και το φαινόμενο της ενεργειακής απομόνωσης οφείλεται σε διαφορετικά αίτια, οι συνέπειές του είναι σχεδόν ίδιες,

οποιαδήποτε και αν ήταν η αρχική κατάσταση. Οι επιπτώσεις της «απομόνωσης» αυτής εκφράζονται σχεδόν πάντα από:

- έντονη ανασφάλεια του εφοδιασμού,
- συχνά ανοδικές διακυμάνσεις των τιμών και εξαρτώμενες βιομηχανικές και εμπορικές δραστηριότητες,
- σημαντική έως πολύ σημαντική ενεργειακή ανασφάλεια των πληθυσμών αυτών των κρατών ή περιφερειών,
- αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική ανταγωνιστικότητα,
- αυξανόμενη περιβαλλοντική πίεση,
- αστάθεια των πολιτικών σχέσεων μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών.

3.2 Η ενεργειακή ζήτηση είναι ισχυρή και αυξανόμενη στα ενεργειακά νησιά όπως και στις υπόλοιπες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι συνέπειες ενός δυνητικά λιγότερο αξιόπιστου και σε κάθε περίπτωση πολύ πιο ακριβού εφοδιασμού πλήττουν σοβαρά την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας των ενεργειακών νησιών. Ορισμένοι τομείς της βιομηχανίας και, συνεπώς, οι θέσεις εργασίας ενδέχεται να απειλούνται διότι ορισμένες δραστηριότητες δεν είναι επαρκώς αποδοτικές.

3.3 Παρομοίως, οι υψηλές τιμές της ενέργειας επιβαρύνουν τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών. Η ενεργειακή πενία εθεωρείτο για πολύ καιρό καθαρά εθνικό ή τοπικό πρόβλημα. Στην πράξη, οι άμεσες παρεμβάσεις υπέρ των πληττόμενων ατόμων αφορούσε αυτά τα επίπεδα. Ωστόσο, ορισμένες από τις σημαντικότερες αιτίες της ενεργειακής πενίας υπερβαίνουν το εθνικό πλαίσιο και, συνεπώς, η ενεργειακή πολιτική της ΕΕ αντιμετωπίζοντας τις σημαντικές ανισοροπίες, θα συμβάλει στη μείωση του φαινομένου αυτού.

3.4 Η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, και ιδίως από το πετρέλαιο, είναι συχνά πολύ υψηλή και διατηρεί τις εκπομπές CO₂ σε υψηλό επίπεδο. Λαμβάνοντας υπόψη τα περιβαλλοντικά πρότυπα (οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές) και τη γενική επιθυμία προσασίας της ανθρώπινης υγείας, πρέπει να πραγματοποιηθούν σημαντικές επενδύσεις για τη μείωση των εκπομπών. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν στο ενεργειακό κόστος των ενεργειακών νησιών.

3.5 Πρέπει να εκτιμηθούν καλύτερα οι συνέπειες της ενεργειακής απομόνωσης τόσο στην οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη των ενδιαφερόμενων περιοχών όσο και στην αλληλεγγύη, στη συνοχή και στο διαφυγόν κέρδος της υπόλοιπης ΕΕ λόγω της απουσίας μιας αγοράς ενέργειας πλήρους και λειτουργικής παντού στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η

ύπαρξη των ενεργειακών νησιών ενέχει κόστος για το κοινωνικό σύνολο. Το κόστος αυτό πρέπει να εκτιμηθεί και οι λύσεις για τη μείωσή του πρέπει να ενταχθούν σε μια συνολική προσέγγιση: θα πρέπει να ολοκληρωθεί η ευρωπαϊκή πολιτική ενέργειας και να αποκτήσει μέσα δράσης που να αντιστοιχούν στον βαθμό αλληλεξάρτησης των κρατών μελών και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν.

3.6 Πέρα από την ανάδειξη των πλεονεκτημάτων μιας αυξημένης ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, στόχος είναι η προώθηση της βιομηχανικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, της απασχόλησης. Η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες τους οποίους οι κυβερνήσεις δεν ελέγχουν καθόλου ή πολύ λίγο. Η πρόκληση είναι να ληφθεί μέριμνα ώστε η ενεργειακή πολιτική – στην οποία η ΕΕ μπορεί και πρέπει να δράσει – να μην καταστεί ανασταλτικός παράγοντας της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Η ΕΟΚΕ καλεί, επομένως, τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μην καθυστερήσουν περαιτέρω την εφαρμογή των μέτρων που έχουν ήδη εντοπιστεί και που μπορούν να μειώσουν το ενεργειακό κόστος και τη βελτίωση της ασφάλειας εφοδιασμού, όπως π.χ.: καλύτερος συντονισμός των εθνικών αποφάσεων για την ενέργεια και κοινός σχεδιασμός των υποδομών και δικτύων, δημιουργία ευρωπαϊκών ομίλων αγοραστών για τα ορυκτά καύσιμα και, εάν χρειάζεται, ευρωπαϊκές εντολές διαπραγμάτευσης με εξωτερικούς εταίρους.

4. Ποιες λύσεις προσφέρονται; Ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενίσχυση των υποδομών των δικτύων

4.1 Δύο λύσεις φαίνεται να είναι, σε αυτό το στάδιο, οι πιο ενδεδειγμένες: αφενός, η αυξημένη διασύνδεση των «ενεργειακών νησιών» με την εσωτερική αγορά ενέργειας (υποδομές και οργάνωση της αγοράς) προκειμένου να αυξηθεί η αλληλεγγύη στην πράξη και να ευθυγραμμιστεί η τεχνική οργάνωση του ευρωπαϊκού δικτύου με τους στόχους και τις πολιτικές της νομοθεσίας της ΕΕ και, αφετέρου, η προώθηση άλλων εναλλακτικών πηγών ενέργειας και, συγκεκριμένα, η επιτόπια παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας. Προϋπόθεση είναι η ανάδειξη του διαθέσιμου δυναμικού και η πρόκριση δράσεων για την πλήρη και βιώσιμη αξιοποίησή του. Τέλος, η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και η διαχείριση της ζήτησης μέσω ευφυών δικτύων μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ενεργειακής ζήτησης.

4.2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη δρομολογήσει σημαντική μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ενίσχυση των ενεργειακών υποδομών και ιδιαίτερα των διασυνδέσεων (βλ. Connecting Europe Facility), για την οποία η ΕΟΚΕ έχει εκδώσει θετική γνωμοδότηση⁽³⁾. Ωστόσο, θα ήταν ίσως σκόπιμο να επεκταθεί ακόμη περισσότερο ο κοινός προγραμματισμός των υποδομών, όπως προτείνει η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ενέργειας⁽⁴⁾. Όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, το 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είχε ορίσει ως στόχο να δημιουργήσουν τα κράτη μέλη διασύνδεση που να ισοδυναμεί με το 10 % της εγκατεστημένης παραγωγικής ικανότητάς τους. Ακόμη, απέχουμε πολύ

από την εκπλήρωση του στόχου αυτού σε ορισμένα ηλεκτρικά σύνορα της Ευρώπης τα οποία συνεχίζουν να παρουσιάζουν συμφορήση.

4.3 Η μαζική ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη Βόρεια Θάλασσα, και της ηλιακής και αιολικής ενέργειας στη Νότια Ευρώπη θα απαιτήσει νέες πιο «έξυπνες» υποδομές, έτσι ώστε να ενσωματωθούν καλύτερα στο γενικό ευρωπαϊκό δίκτυο. Η πρόδος των έξυπνων δικτύων θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης κατά 9 % μέχρι το 2020 και στη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 9-15 %. Η ανάπτυξη ευφυών δικτύων και μεθόδων διαχείρισης της ζήτησης μπορεί να είναι πιο εύκολη για μικρότερες αγορές και να παρέχει καλύτερα και ταχύτερα αποτελέσματα. Σε συνδυασμό με ενισχυμένα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη βελτιστοποίηση της ενεργειακής ζήτησης. Οι απαραίτητες επενδύσεις πρέπει να συσχετίζονται με τον συνολικό έλεγχο της δράσης σε αυτόν τον τομέα, τη μείωση του όγκου του ενεργειακού κόστους σε ένα πλαίσιο αύξησης των τιμών και τη μικρότερη ανάγκη για επενδύσεις σε ικανότητα παραγωγής από συμβατικές πηγές (μείωση του όγκου των περιθωρίων εκμετάλλευσης) ή από ανανεώσιμες.

4.4 Συνολικά, το ENTSO-E εκτιμά ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία θα χρειαστεί να κατασκευαστούν στην Ευρώπη 52 300 χλμ. νέων γραμμών πολύ υψηλής τάσεως, μια συνολική επένδυση ύψους 104 δισεκατομμυρίων ευρώ σε περίπου εκατό έργα προτεραιότητας, το 80 % των οποίων θα αφορά την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η έννοια της κλίμακας σε ενεργειακά νησιά με δυναμικό σε αυτόν τον τομέα καθιστά την ολοκλήρωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ακόμη πιο δύσκολη, εάν το δίκτυο είναι μικρό. Η παραγωγική ικανότητα των βιομηχανικών εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (σε αντίθεση με την αποκεντρωμένη παραγωγή) μπορεί να αντιπροσωπεύει ένα σχετικά υψηλό ποσοστό της παραγωγής ή της κατανάλωσης, αλλά ειδικά ο διακεκομμένος χαρακτήρας τους τις καθιστά δύσκολα διαχειρίσιμες.

4.5 Η ενίσχυση των διασυνδέσεων είναι συνεπώς απαραίτητη για να ενισχυθεί η ασφάλεια του εφοδιασμού αλλά και για να εξισορροπηθεί καλύτερα η παραγωγή και η κατανάλωση ενέργειας σε ένα διευρυμένο δίκτυο σε ένα πλαίσιο ισχυρής ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτό ισχύει και για τις συμβατικές ικανότητες που τίθενται σε λειτουργία σε περίπτωση διακοπής ή σημαντικής επιβράδυνσης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

4.6 Η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας απαιτεί ευέλικτη εφεδρική ικανότητα που να προσαρμόζεται και να λειτουργεί σε χαμηλή παραγωγή (χαμηλό βασικό φορτίο). Το υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) μπορεί να αποτελέσει λύση στην εξάρτηση από έναν και μόνο προμηθευτή φυσικού αερίου και στις υψηλές τιμές που ζητά, παρέχοντας μια πιο ευέλικτη και λιγότερο δαπανηρή λύση από το πετρέλαιο, και επιτρέποντας παράλληλα την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η ανάπτυξη του υγροποιημένου φυσικού αερίου, ωστόσο, απαιτεί σημαντικές επενδύσεις σε λιμενικές υποδομές και εγκαταστάσεις αποθήκευσης.

⁽³⁾ EE C 143 της 22.5.2012, σ. 125-129.

⁽⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

4.7 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι το μέλλον του ευρωπαϊκού ενεργειακού συστήματος εξαρτάται κυρίως από καλύτερες διασυνδέσεις και από την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ειδικότερα για τα ενεργειακά νησιά, προκειμένου να βελτιωθεί η ασφάλεια του εφοδιασμού. Η χρήση ορυκτών καυσίμων θα συνεχίσει να κυριαρχεί, αλλά η αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα καταστήσει απαραίτητη τη δραστική ενίσχυση του δικτύου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο (βλ. στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για τον ενεργειακό χάρτη πορείας το 2050 και στη γνωστή ως «αναμφιβόλως θετική» επιλογή) ⁽⁵⁾.

4.8 Ωστόσο, τούτο δεν θα υλοποιηθεί αποτελεσματικά χωρίς μια διαφανή, πλήρη και ακριβή εκτίμηση του κόστους. Η όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική γνώση του κόστους – συμπεριλαμβανομένου του εξωτερικού των ορυκτών καυσίμων και το επιπλέον κόστος που συνεπάγονται οι ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να είναι γνωστό προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι καλύτερες επενδυτικές και πολιτικές επιλογές. Οι μελέτες για το έμμεσο κόστος είναι σε μεγάλο βαθμό αντιφατικές, γεγονός που καθιστά αυτή την ανάγκη ακόμα πιο επιτακτική.

4.9 Όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι σημαντικό να εξεταστεί τόσο το ύψος των επενδύσεων στη νέα παραγωγική ικανότητα, όσο και το κόστος κατασκευής του δικτύου και το ύψος των ενδεχόμενων επιχορηγήσεων. Σχετικά με αυτό, μπορεί χρειαστεί να στηριχθούν περισσότερο οι περιοχές που εξαρτώνται περισσότερο από την ενέργεια και όπου οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι λιγότερο ανεπτυγμένες. Ωστόσο, είναι σημαντικό ο ρυθμός αύξησης της παραγωγής πράσινης ενέργειας να είναι συμβατός με αυτόν της ενίσχυσης του δικτύου. Είναι επίσης σημαντικό να καθοριστεί η απαραίτητη εφεδρική ικανότητα ανά πρόσθετη μονάδα παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας. Η εφεδρική ικανότητα μπορεί να εισάγεται, όμως αυτό προϋποθέτει διασυνδέσεις και αποτελεσματική περιφερειακή και ευρωπαϊκή συνεργασία. Οι όροι στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτήν την πτυχή, έτσι ώστε να βελτιστοποιηθεί ο ρυθμός ανάπτυξης και το κόστος που βαρύνει τους φορολογούμενους.

4.10 Όλες αυτές οι δαπάνες, όταν αξιολογούνται με ακρίβεια, θα πρέπει να συγκρίνονται με το ενεργειακό κόστος των εισαγόμενων ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένων όλων των δαπανών πολιτικών και περιβαλλοντικών. Τούτο είναι απαραίτητο προκειμένου να αξιολογηθεί ο θετικός ή αρνητικός αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα της περιοχής. Ακόμη, στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να αναπτυχθεί σημαντικά η παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας σε ορισμένα ενεργειακά νησιά με σκοπό την εξαγωγή σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε τρίτες χώρες.

4.11 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να συμπεριληφθούν κατά προτεραιότητα σε αυτή τη δυναμική ενίσχυσης των υποδομών τα κράτη και οι περιφέρειες που θίγονται από τη ενεργειακή απομόνωση και, κατά τον καθορισμό των αξιών προτεραιότητας, να ληφθεί υπόψη η αυξημένη εξάρτησή τους. Ως παράδειγμα, αναφέρουμε το Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP), που θα μπορούσε να θέσει τις βάσεις για έναν καλύτερο συντονισμό της ενεργειακής πολιτικής και του ενεργειακού μίγματος στην περιοχή. Αυτό θα επιτρέψει τον απαγκλωβισμό των ενεργειακών δικτύων, ιδιαίτερα στη Λιθουανία, τη Λεττονία και την Εσθονία.

4.12 Πρόσφατα, σημειώθηκε πρόοδος στη συνεργασία μεταξύ της Λιθουανίας και της Λεττονίας. Στον τομέα αυτό υφίσταται μια εμβληματική πρωτοβουλία: η Λιθουανία θα κατασκευάσει στο Klaipeida έναν τερματικό σταθμό υδροποιημένου φυσικού αερίου που θα τροφοδοτεί τη δεξαμενή αποθήκευσης στο Incukalna, στη Λεττονία. Η Λιθουανία εκτιμά επιπλέον ότι η δεξαμενή αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει ως «περιφερειακή εφεδρία φυσικού αερίου». Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει την πρότασή της για την από κοινού αξιοποίηση των ορυκτών πηγών ενέργειας και τη δημιουργία ομίλου αγοράς φυσικού αερίου ⁽⁶⁾. Η Λιθουανία, η Λεττονία και η Εσθονία αναπτύσσουν και υλοποιούν έργα διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας (LitPol Link NordBalt και Estlink 2) με άλλες χώρες της ΕΕ, ιδίως με την Πολωνία. Παράλληλα, οι τρεις χώρες της Βαλτικής εργάζονται προς την κατεύθυνση μιας πραγματικής ένταξης στο ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα που συνδυάζει τα συστήματα ηλεκτρικής ενέργειας με τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας της ηπειρωτικής Ευρώπης για συγχρονισμένη λειτουργία (επί του παρόντος πραγματοποιείται μελέτη σκοπιμότητας). Επίσης, οι χώρες της Βαλτικής αναπτύσσουν από κοινού τον πυρηνικό σταθμό Visaginas, ο οποίος θα μπορούσε να συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια των χωρών αυτών και να αποτελέσει ένα σημαντικό στοιχείο για την ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας.

4.12.1 Η νέα ενεργειακή διάσταση της Κύπρου (σημαντικές ανακαλύψεις φυσικού αερίου στα χωρικά της ύδατα) μπορεί να την καταστήσει σημαντικό περιφερειακό παράγοντα. Η σημαντική αύξηση της παραγωγικής ικανότητας σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η ενεργός συμμετοχή της στα ανωτέρω έργα θα μπορούσε να την αναδείξει σε «ενεργειακό κόμβο» προς την κατεύθυνση της μεγαλύτερης περιφερειακής ολοκλήρωσης καθώς και σε παράγοντα της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας στον τομέα της ενέργειας. Η πρόσφατη επιλογή φορέων μελλοντικής αξιοποίησης των κοιτασμάτων φυσικού αερίου της Κύπρου θα καταστήσει δυνατή την καλύτερη ενσωμάτωση στην Ένωση και ταυτόχρονα την ενεργό πολιτική γειτονίας.

4.13 Επίσης, η εξάρτηση από έναν μόνον προμηθευτή θα μπορούσε να περιοριστεί χάρη στην υλοποίηση της 3ης δέσμης μέτρων στον ενεργειακό τομέα. Καθοριστική σημασία έχει επίσης και το θέμα της οργάνωσης των αγορών: η Λιθουανία και η Εσθονία συμμετέχουν ήδη στο Nord Pool Spot, την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας των Βαλτικών και Βόρειων χωρών, ενώ η Λεττονία σκοπεύει να προσχωρήσει το 2013. Ακόμη, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τα κράτη της Βαλτικής να αναζητήσουν κοινές απαντήσεις στις ανάγκες τους και να αναπτύξουν περιφερειακό ενεργειακό διάλογο.

4.14 Θα πρέπει να αυξηθούν οι διασυνδέσεις με τρίτες όμορες χώρες της ΕΕ, οι οποίες είτε θα παράγουν και θα εξάγουν ενέργεια προς την ΕΕ, είτε θα εξασφαλίζουν τη διαμετακόμιση ενέργειας προς την ΕΕ από άλλους τόπους παραγωγής. Από αυτή την άποψη, είναι ιδιαίτερα σημαντικό, όσον αφορά τα έργα στον ενεργειακό τομέα στις όχθες της Μεσογείου (Μεσογειακό σχέδιο ηλιακής ενέργειας, Medgrid, Desertec, κλπ), να ζητηθεί η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων χωρών (Κύπρος, Μάλτα) ή περιφερειών (Κρήτη, Σαρδηνία, Κορσική, Σικελία, Βαλεαρίδες Νήσοι...).

⁽⁵⁾ EE C 229 της 31.7.2012, σ. 126-132.

⁽⁶⁾ Βλ. υποσημείωση αριθ. 1.

4.15 Όσον αφορά την ενεργειακή κοινότητα (Νοτιοανατολική Ευρώπη), η ΕΟΚΕ ζητεί να αναπτυχθεί μία διάσταση διαβούλευσης και ολοκλήρωσης προς τα έξω, καθώς και μια νέα διάσταση που να αφορά τη «δράση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών». Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να αναλάβουν έναν ρόλο τόσο οι μικτές συμβουλευτικές επιτροπές της ΕΟΚΕ (ΠΓΔΜ, Μαυροβούνιο, Κροατία), όσο και οι ΟΚΕ και παρεμφερείς οργανισμοί αυτών των χωρών.

4.16 Εξάλλου, θα μπορούσε να προαχθεί περισσότερο η επίδειξη και η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδιαίτερα σε συνάρτηση με τον ενεργειακό χάρτη πορείας 2050 και την πρόσφατη ανακοίνωση σχετικά με την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην εσωτερική αγορά (COM(2012) 271 τελικό).

4.17 Είναι απαραίτητο να επιδιωχθούν συντονισμένες λύσεις και προτάσεις στους κόλπους της ΕΕ και στην περιφέρειά της με τη συμμετοχή:

- των κρατών μελών,
- της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως αναπόδραστου συντονιστή των συζητήσεων και των προτάσεων σχετικά για λύσεις,
- των φορέων στον τομέα της ενέργειας, και ιδιαίτερα των δικτύων (ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου), χωρίς τη συνδρομή των οποίων τίποτα δεν μπορεί να υλοποιηθεί (τεχνική και οικονομική ισχύς),
- των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, εξουσιοδοτημένων, παράλληλα με τα κράτη, να λαμβάνουν αποφάσεις και να διαχειρίζονται σε αυξανόμενο βαθμό τα δίκτυα μεταφορών και, ιδιαίτερα, διανομής. Η Επιτροπή των Περιφερειών που μπορεί να αποτελέσει τον πιο προνομιούχο διαμεσολαβητή,

— της κοινωνίας των πολιτών και των οργανώσεών της που εκπροσωπούνται στην ΕΟΚΕ, των οργανώσεων των καταναλωτών, των κοινωνικών εταίρων, των περιβαλλοντικών οργανώσεων, των οργανώσεων καταπολέμησης της φτώχειας, των εκπροσώπων μειονοτήτων κλπ.

4.18 Μόνο οι λύσεις που θα επιτευχθούν σε διακρατικό επίπεδο και με τη συνεργασία των φορέων μπορεί να είναι βιώσιμες. Η ενεργειακή πολιτική, όσον αφορά τον εφοδιασμό, την κατασκευή δικτύων, την έρευνα και την ανάπτυξη κλπ, δεν μπορεί να είναι υπόθεση μερικών μόνο κρατών μελών της ΕΕ που έχουν τη δυνατότητα να ασκούν «αυτόνομη» ενεργειακή πολιτική, διότι οι επιπτώσεις της πολιτικής αυτής θα είναι σημαντικές για τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Είναι απαραίτητο να βελτιωθεί ακόμη περισσότερο το ενεργειακό μίγμα, π.χ. μεταξύ κρατών και περιφερειών που πλήττονται από το φαινόμενο των ενεργειακών νήσων και των οποίων η ενεργειακή πολιτική περιορίζεται σημαντικά από το γεγονός αυτό. Με αυτήν την έννοια, τα εν λόγω κράτη και περιφέρειες θα μπορούσαν μάλιστα να πρωτοπορήσουν επιτυγχάνοντας στενή συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και να υπερκεράσουν τον μονόπλευρο προσανατολισμό προς την «ενεργειακή κυριαρχία».

4.19 Όλες αυτές οι λύσεις όσον αφορά τις υποδομές, την παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον ενισχυμένο συντονισμό των ενεργειακών πολιτικών μεταξύ κρατών και περιφερειών απαιτούν, ωστόσο, την εντατικότερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα όπως το ενεργειακό μίγμα, η οργάνωση των αγορών, οι τιμές, η ανταγωνιστικότητα, τα περιβαλλοντικά ζητήματα ή ακόμη η αποδοχή της κοινωνίας. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει την πρότασή της να συσταθεί φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για ενεργειακά θέματα, όπως αυτή διατυπώθηκε στα πλαίσια των εργασιών της για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ενέργειας (7).

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2012

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

(7) Βλ. υποσημείωση 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία, η οποία έλαβε άνω του ενός τετάρτου των ψήφων, απορρίφθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας:

Σημείο 2.5

Να τροποποιηθεί ως εξής:

«Υπάρχει μια άλλη μορφή “ενεργειακής απομόνωσης” που συνδέεται με τις δυσχέρειες ανάπτυξης διασυνδέσεων ~~ουσιαστικά με την ιστορία του 20ού αιώνα. Η Ιβηρική Χερσόνησος αποτελεί σχεδόν ακόμη μια οιονεί~~ ενεργειακή νήσο, δεδομένου ότι τα καθεστώτα του Φράνκο και του Σαλαζάρ έδιναν προτεραιότητα στην ενεργειακή αυτάρκεια ~~όσον αφορά τις περισσότερες πολιτικές δικτύου: μεταφορές, ιδίως σιδηροδρομικές, και ηλεκτρική ενέργεια με ελάχιστες~~ συνδέσεις προς το εξωτερικό, κυρίως με την υπόλοιπη ευρωπαϊκή ήπειρο διαμέσου της Γαλλίας. Αυτή η κατάσταση ~~δεν έχει βελτιωθεί τα τελευταία είκοσι χρόνια, λόγω της τοπικής αντίθεσης στα διάφορα σχέδια δημιουργίας δικτύων μέσω των Πυρηναίων, δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθούν οι διασυνδέσεις. Το πρόβλημα αναμένεται να επιλυθεί και μια νέα ηλεκτρική σύνδεση συνεχούς ρεύματος θα επιτρέψει σύντομα περισσότερες συναλλαγές με τη νοτιο-δυτική Μεσόγειο. Ωστόσο, πέρα από την ενίσχυση της ηλεκτρικής διασύνδεσης μεταξύ Γαλλίας και Ισπανίας (όπου το 2014, η ικανότητα διαμετακόμισης θα αυξηθεί από 1 400 σε 2 800 MW), πιθανώς θα πρέπει να προβλεφθούν κατά τα επόμενα έτη και άλλοι άξονες ανταλλαγής ενέργειας μεταξύ της Ιβηρικής χερσονήσου και της υπόλοιπης Ευρώπης. Πρέπει να στηριχθεί ο στόχος να επιτευχθεί ικανότητα ανταλλαγής μεγέθους 4 000 MW έως το 2020, μέσω μιας νέας ηλεκτρικής διασύνδεσης κατά μήκος της όχθης του Ατλαντικού. Το έργο θα πρέπει να συμπεριληφθεί στον κατάλογο των έργων κοινού ενδιαφέροντος που θα αποφασιστεί στο πλαίσιο του κανονισμού για τους προσανατολισμούς όσον αφορά το διευρωπαϊκό δίκτυο υποδομών.»~~

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 60

Κατά: 81

Αποχές: 18